

оцінки соціально– психологічних аспектів адаптації потрібно досліджувати рівень задоволеності працівника новим виробничим середовищем, взаєминами з колегами, новим статусом і зв'язаними з ним можливостями. Порівняння отриманих даних дозволить коректувати хід процесу адаптації нового співробітника.

Для оцінки ефективності програми адаптації та після ухвалення остаточного рішення про прийом на роботу співробітнику слід запропонувати заповнити анкету адаптації. Це допоможе не тільки уточнити ступінь його задоволеності існуючими умовами праці, але і буде сприяти виявленню недоопрацювань в програмі адаптації з метою її удосконалення.

Питання управління персоналом є ключовим моментом всієї системи управління організацією. А тому слід приділяти чимало уваги такій її складовій як управління виробничою адаптацією персоналу. Успішність адаптації залежить від багатьох факторів, у тому числі від особливостей виробничого середовища і самої людини.

Список використаних джерел

1. Маслов Е.В. Управление персоналом предприятия. – М., 1999.
2. Управление организацией; Учебник / Под ред. А.Г. Поршнева, З.П. Румянцевой, Н.А. Саломатина. – М.: ИНФРА–М, 2002. – 669 с.
3. Управление персоналом. Под ред. Т.Ю. Базарова, Б.Л. Еремина. – М., 1998.

Annotation. In the article is considered one of the important questions of a control system of staff – adaptation of staff. A number of measures is considered which can be recommended for use during management of adaptation of the workers.

Key words: adaptation of staff management of process of adaptation, program of adaptation, calendar of adaptation.

УДК 330.341.146

*Алексеева К.А., кандидат наук з державного управління, доцент
Київського національного лінгвістичного університету, м. Київ*

ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

У статті доведено, що перехід до постіндустріального суспільства є неможливим без забезпечення інноваційного розвитку економіки України, що, у свою чергу, вимагає створення національної інноваційної системи. Національна інноваційна система виступає тим механізмом, завдяки якому інновації не тільки виникають, але й успішно застосовуються в усіх галузях та сферах життя. Актуальними є питання децентралізації управління інноваційними ресурсами та виникнення регіональних інноваційних систем. Ряд проблем, які виникають у цьому зв'язку, пов'язані із слабкістю та корумпованістю місцевої влади в Україні, а також із наявністю депресивних територій, не здатних до самостійного розвитку.

Ключові слова: постіндустріальне суспільство, інноваційний розвиток економіки, національна інноваційна система, регіональні інноваційні системи.

Остання третина ХХ століття ознаменувалась надзвичайно масштабними та

глибокими змінами в розвитку науки та техніки, які здійснили безпрецедентний вплив на весь характер соціально–економічного життя. Фактично, протягом життя одного покоління відбувся перехід від індустріального суспільства до постіндустріального, а інновації перетворились на ключову продуктивну силу суспільства.

Якщо раніше, в умовах індустріального суспільства, стимулюючим та обмежуючим фактором розвитку виступав капітал, то на теперішній час, соціально–економічний розвиток країн став напряму залежати від уміння використовувати та нарощувати інноваційний продукт. Зміни, які нам доводиться на сьогодні спостерігати, торкнулись найрізноманітніших галузей виробництва та структури зайнятості, знайшли своє відображення в ключових характеристиках технологічних процесів, у формах організації виробництва.

Стрижневим напрямком становлення постіндустріальної економіки у розвинених країнах світу стала інноваційна спрямованість економічних політик цих країн. Економічне зростання розвинених країн світу забезпечувалось переважно інноваційним ресурсом розвитку, який дозволив суттєво скоротити витрати сировини та матеріалів, оптимізувати технологічні процеси, створити достойні умови праці людей.

У нових умовах цілі структурної перебудови економіки, посилення значення інноваційного ресурсу розвитку та, в кінці кінців, становлення постіндустріального суспільства набули стратегічного значення для України, як і інших пострадянських країн. Традиційна для цих країн науково–технічна політика почала повільно відходити на другий план, поступаючись місцем інноваційній політиці, що пов'язано з тим, що науково–технічна політика продемонструвала обмежену ефективність у справі модернізації економіки: адже всі зусилля концентрувались на створенні нового знання, а використанню цього знання у виробництві відводилась другорядна роль. [1, с. 33]. На теперішній час важливим завданням для України є не просто забезпечення виникнення інновацій, але й створення дієвих механізмів для їх використання та застосування, інформаційна та інституціональна підтримки цих процесів.

Як відомо, інноваційними сферами та галузями економіки є передові галузі матеріального виробництва, які забезпечують технічний прогрес, послуги комунікації та зв'язку, виробництво інформаційних технологій та програмного забезпечення, а також сфери науки та освіти. Збалансована та ефективна робота перелічених галузей та сфер національного господарства у напрямку активізації інноваційного ресурсу розвитку є можливою тільки у випадку підтримки їх на національному рівні. Вважається, що ефективна реалізація завдань створення, застосування та використання інновацій є неможливою без створення так званої національної інноваційної системи. Використане у 80–х роках минулого століття К. Фріманом поняття «національна інноваційна система» у науковій праці, присвяченій дослідженню технологічної політики Японії, нині стало дуже популярним серед українських вчених. На теперішній час в Україні ведуться інтенсивні дослідження, спрямовані на створення концептуальних засад національної інноваційної системи. Найчастіше під національною інноваційною системою розуміється сукупність інститутів державного та приватного секторів, що самостійно або у взаємодії між собою забезпечують розвиток та поширення нових технологій у межах країни. Одним словом, національна інноваційна система є тим інституційним механізмом, в рамках якого зароджуються і реалізуються інновації. Базова модель національної інноваційної системи ґрунтується на принципі структурування як розподіл функцій

державного і приватного секторів у процесах інноваційного розвитку країни. [2, с. 49].

Паралельно, за останні роки, на тлі посилення процесів децентралізації влади та зростання значення регіональних економічних політик, дедалі пильніша увага стала приділятися створенню регіональних інноваційних систем. Вважається, що регіони, якщо вони мають певну автономію у вирішенні господарських питань, у тому числі з питань інноваційного розвитку, набувають здатності швидше реагувати на зміни кон'юнктури глобальних ринків та є компетентнішими щодо вирішення місцевих проблем. Отже, національна інноваційна система повинна виступати як певна сукупність регіональних інноваційних систем, що має забезпечити її гнучкість та прискорене реагування на зміну умов. Водночас сама національна інноваційна система повинна залишатися єдиним цілим та характеризуватися універсальністю принципів її побудови, законодавчої бази та бюджетної політики.

На нашу думку, не варто забувати, що в Україні поки що не створені достатні умови для забезпечення процесів децентралізації влади в цілому, та у питаннях децентралізації інноваційної політики зокрема. На жаль, не поодинокими є приклади корупційності, безвідповідальності та непрофесіоналізму місцевих чиновників. Тому передача їм додаткових ресурсів без впровадження діючих механізмів контролю може виявитися для України фатальною. Окрім того, Україна продовжує характеризуватися непропорційним розвитком регіонів, наявністю депресивних територій, інноваційний розвиток яких є можливим у тільки випадку прямої участі держави. З огляду на вищезазначене, можливо не варто прискорювати децентралізацію управління інноваційним розвитком, а поки що залишити дану сферу у компетенції державних органів влади.

Таким чином, стратегічним завданням для України на теперішній час є становлення постіндустріального суспільства шляхом забезпечення інноваційного розвитку економіки. Важливим кроком у даному напрямку є створення національної інноваційної системи, яка повинна забезпечити не тільки виникнення але й реалізацію та застосування інновацій у всіх сферах життя. Що стосується децентралізації управління інноваційним розвитком через створення регіональних інноваційних систем, то тут наявна низка недоліків, серед яких слабкість та надмірна корупційність місцевого самоврядування в Україні та існування у нас депресивних територій, не здатних поки що до самостійного інноваційного розвитку.

Список використаних джерел

1. Бубенко П. Ключові моменти формування регіональних інноваційних систем в Україні / П. Бубенко, В. Гусев // Економіка України. – 2007. – № 8. – С. 33 – 39.
2. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / [Федулова Л. І., Александрова В. П., Бажал Ю. М., Данько М. С., Кузнецова І.С.] / [за ред. Л.І.Федулової]. – К. : Основа, 2005. – 550с.

Annotation. *It is proved in the article that movement to the postindustrial society is impossible without providing innovative development of economy of Ukraine. It in its turn demands creating of national innovation system. The national innovation system is the mechanism thanks to which innovations are not only created but successfully applied in all branches and spheres of life. The actual problem is the problem of decentralization of management of innovation resources and creation of the regional innovation systems. The circles of difficulties connected with it have to do with the corrupting of the municipal*

administration in Ukraine and with the existence of the depressive territories not able to independent development.

Key words: *postindustrial society, innovative development of economy, national innovation system, regional innovation systems.*

УДК 330.83

Дерій Ж.В., к.е.н., доцент Чернігівського державного технологічного університету, м. Чернігів

ПРОБЛЕМИ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ

В статті визначено характерні риси капіталізації людського потенціалу в економічній системі.

Ключові слова: *праця, людський капітал, капіталізація, людський потенціал.*

Постановка проблеми. Дискусійність питання про виникнення «креативної економіки», загострення міжнародної конкуренції на світових ринках та нарощування глобальних проблем, підвищують важливість вивчення питань людського розвитку та капіталізації людських ресурсів. За умов скорочення тривалості етапів науково–технічного прогресу саме людина стала головною складовою технологічної системи, її рушійною силою та мотиватором розвитку.

Сучасне позиціонування країн в системі світового розвитку залежить від місця людини в даній економічній системі, умов та ступеню задоволення її основних потреб, можливостей зростання та накопичення людського капіталу. Одним з головних завдань, що стоїть сьогодні як перед господарюючим суб'єктом, так і перед державою – як зробити людський потенціал стійким джерелом нарощування прибутку, тобто фактично мова йде про капіталізацію людського потенціалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В різних аспектах проблему капіталізації досліджують як вітчизняні так і закордонні науковці, а саме І.Булеев [3], Н.Брюховецька [3], Н.Ушенко [6, 7], Л.Федулова [8]. Вивченням проблеми людського капіталу та людського потенціалу займаються В.Антонюк [1], О.Грішнова [4], Е.Лібанова [5] та ін., проте незважаючи на значну кількість публікацій, недостатньо вивченими є питання капіталізації людського потенціалу.

Метою даного дослідження є характеристика людського потенціалу та процесу його капіталізації на різних рівнях економічної діяльності в умовах модернізації українського суспільства.

Викладення основного матеріалу. Людський капітал є продуктивним чинником економічного розвитку, який визначає ефективність використання виробничого, фінансового та природного капіталу і безпосередньо впливає не тільки на темпи, але і на якість економічного зростання.

Традиційно виділяються три фактори виробництва, які ще були введено в науковий обіг Ж.Б.Сеєм: капітал, праця, природні ресурси. Тоді слушно виникає питання – чи можна говорити про капіталізацію людського потенціалу, якщо людина вносить у виробництво тільки свої знання, працю?

Людський потенціал включає в себе таку складову як трудовий потенціал, складниками якого є оплачувана праця при створенні нових вартостей, інтелектуальна власність, організаційна культура. Трудовий потенціал – це можливості ви-